

## UCHWAŁA

Dnia 28 sierpnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Wojciechowski (przewodniczący)

SSN Marek Siwek

SSN Maria Szczepaniec (sprawozdawca)

Protokolant starszy inspektor sądowy Marta Brzezińska

w sprawie X. Y. - prokuratora Prokuratury Rejonowej w D. (uprzednio Prokuratury Rejonowej w K.)

po rozpoznaniu w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej  
na posiedzeniu w dniu 28 sierpnia 2025 r.

zażalenia pełnomocnika oskarżycielki prywatnej M. B. – adw. Ł. W. na uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 23 października 2024 r., sygn. akt I ZI 35/24, o odmowie wyrażenia zgody na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej prokuratora Prokuratury Rejonowej w D. (uprzednio Prokuratury Rejonowej w K.) X. Y. za czyn z art. 212 § 1 k.k.

**1. utrzymuje zaskarżoną uchwałę w mocy;**

**2. kosztami postępowania odwoławczego obciąża Skarb Państwa.**

**[M. T.]**

Marek Siwek      Paweł Wojciechowski      Maria Szczepaniec

## UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy uchwałą z dnia 23 października 2024 r., sygn. akt I ZI 35/24 odmówił zezwolenia na pociągnięcie prokuratora Prokuratury Rejonowej w D. (uprzednio Prokuratury Rejonowej w K.) X. Y., do odpowiedzialności karnej za wskazane we wniosku czyny, polegające na tym, że:

- w dniu 4 sierpnia 2023 r. w S. posłużył się wykonywanym zawodem i w tym celu skierował podejrzenie przeciwko M. B. w sprawie Prokuratury Rejonowej w K. o sygn. akt [...] wobec braku dowodów winy na popełnienie zarzucanego jej czynu zabronionego i wykorzystanie do tego celu incydentu niemającego cech czynu zabronionego;

- w dniu 31 sierpnia 2023 r. w K. zmanipulował postępowanie poprzez przypisanie M. B. właściwości mogących poniżyć ją w opinii publicznej, tj. rzekomego problemu psychicznego, posługując się w tym celu sprawowanym stanowiskiem prokuratora Prokuratury Rejonowej w K., tj. czynów z art. 212 § 1 k.k. (uchwała wraz z uzasadnieniem – k. 92-95v).

Zażalenie na powyższą uchwałę złożył pełnomocnik oskarżycielki prywatnej M. B. – adw. Ł. W., zaskarżając ją w całości. Zaskarżonej uchwale zarzucił obrazę przepisów postępowania, tj. art. 7 k.p.k. w zw. z art. 135 § 6 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. Prawo o prokuraturze (dalej powoływana jako: „ustawa Prawo o prokuraturze”), poprzez dokonanie dowolnej, a nie swobodnej oceny załączonych do wniosku dowodów i bezpodstawne przyjęcie, że wnioskodawca nie wskazał z jakiego zachowania prokuratora X. Y. upatrywał realizacji znamion wymienionych we wniosku czynów zabronionych, w sytuacji gdy:

1. z treści załączonego do wniosku protokołu przesłuchania M. B. w charakterze podejrzanej z dnia 4 sierpnia 2023 r. wynika jednoznacznie, iż M. B. w swoich wyjaśnieniach drobiazgowo opisała motyw swojego działania wskazując, iż akt zniszczenia mienia (wykonania napisu „faszyści” na elewacji apteki) powodowany był zachowaniem właścicielki apteki, która – w jej ocenie – odmówiła M. B. wydania leku z powodu uprzedzeń do osoby wnioskodawczyni motywowanych jej światopoglądem i znanym w lokalnej społeczności sposobem życia (wnioskodawczyni jest osobą bardzo ubogą,

utrzymującą się ze zbierania ziół), podczas gdy wnioskodawczyni postawiono zarzut (potwierdzony przez prokuratora) umyślnego zniszczenia mienia, kwalifikowanego jako występki o charakterze chuligańskim, tzn. działania publicznie i bez powodu albo z oczywiście błahego powodu, okazując przez to rażące lekceważenie porządku prawnego – w całkowitym oderwaniu od stanu faktycznego i wyjaśnień złożonych przez wnioskodawczynię;

2. z treści uzasadnienia załączonego do wniosku postanowienia z dnia 31 sierpnia 2023 r. w sprawie o sygn. akt [...] o dopuszczeniu dowodu z opinii dwóch biegłych psychiatrów wynika, że prokurator nadzorujący dochodzenie przeciwko M. B. podjął decyzję o dopuszczeniu tego dowodu z uwagi na zachowanie podejrzaney w trakcie przesłuchania na Policji oraz treści jej wyjaśnień, w sytuacji gdy w treści wyjaśnień M. B. w protokole z dnia 4 sierpnia 2023 r. brak jest jakichkolwiek elementów, które mogłyby wskazywać na uzasadnione wątpliwości co do stanu zdrowia psychicznego wnioskodawczyni, w toku przesłuchania wnioskodawczyni nie stwierdziła, aby leczyła się psychiatrycznie, neurologicznie lub odwykowo – co mogłoby stanowić podstawę dopuszczenia dowodu z opinii dwóch biegłych psychiatrów, zaś w samym protokole funkcjonariusz go sporządzający nie odnotował, aby zachowanie wnioskodawczyni w czasie czynności było nieodpowiednie, wyzywające czy agresywne.

Podnosząc powyższy zarzut, skarżący wniósł o zmianę zaskarżonej uchwały poprzez zezwolenie na pociągnięcie X. Y. – prokuratora Prokuratury Rejonowej w D. (uprzednio Prokuratury Rejonowej w K.) do odpowiedzialności karnej za czyny z art. 212 § 1 k.k. (zażalenie – k. 102-105).

**Sąd Najwyższy zważył, co następuje.**

Zażalenie nie zasługiwało na uwzględnienie.

Weryfikacja zaskarżonego rozstrzygnięcia w kontekście podniesionego w wywiedzionym środku odwoławczym zarzutu - sprowadzającego się w swej istocie do argumentacji o charakterze wyłącznie kontestacyjnym - przekonuje bowiem o konieczności utrzymania zaskarżonej uchwały w mocy jako w pełni słusznej i pozbawionej jakichkolwiek uchybień.

Na wstępie podnieść należy, że urząd prokuratora objęty został przez ustawodawcę szczególną ochroną prawną w postaci immunitetu, który skorelowany jest z możliwością swobodnego wykonywania czynności zawodowych przez osobę sprawującą ten urząd. Instytucja ta ma za zadanie nie tylko chronić prokuratora przed instrumentalnym wykorzystaniem mechanizmów prawa karnego, w tym możliwością wywierania nacisków przez stronę postępowania czy też inne podmioty zewnętrzne, lecz również zabezpieczać wizerunek wymiaru sprawiedliwości, którego prokurator jest reprezentantem. Nie można przy tym pozwolić, by instytucja immunitetu była nadużywana i nadinterpretowana w celu uniknięcia ponoszenia konsekwencji swoich czynów przez prokuratora (por. np. uchwała Sądu Najwyższego z 3 października 2023 r., II ZIZ 12/23).

Z kolei w myśl art. 135 § 5 ustawy Prawo o prokuraturze, sąd dyscyplinarny wydaje zezwolenie na pociągnięcie prokuratora do odpowiedzialności karnej, jeśli zachodzi dostatecznie uzasadnione podejrzenie popełnienia przez niego przestępstwa. Wprawdzie w ustawie brak jest legalnej definicji pojęcia „dostateczności”, niemniej można stwierdzić, że odnosi się ono do stopnia przekonania sądu, że istnieją obiektywne i racjonalne podstawy, aby podejrzewać, że prokurator popełnił zarzucany mu czyn. Poziom podejrzenia popełnienia przez prokuratora przestępstwa na potrzeby decyzji o uchyleniu immunitetu musi być na pewno wyższy niż jedynie spekulacje bądź domysły i powinien opierać się na rzetelnym i wiarygodnym materiale dowodowym. Nie chodzi jednak o stan, w którym ma być przesądzony fakt popełnienia przestępstwa i przypisania prokuratorowi winy, ale o sytuację, gdy zebrane w sprawie dowody wskazują w sposób dostateczny na to, że można mu postawić zarzut popełnienia przestępstwa (por. np. uchwały Sądu Najwyższego z 10 maja 2012 r., SNO 19/12; z 18 lipca 2016 r., SNO 29/16).

Nie ulega zatem wątpliwości, że przekonanie sądu dyscyplinarnego orzekającego w przedmiocie wniosku o uchylenie immunitetu co do faktu popełnienia przez prokuratora przestępstwa, zważywszy na treść art. 135 § 5 ustawy Prawo o prokuraturze, z samej istoty nie może sięgać poziomu pewności i wystarczy ustalenie dostatecznego prawdopodobieństwa w wyżej przedstawionym znaczeniu. Natomiast, zgodnie z art. 135 § 6 ustawy Prawo o prokuraturze, sąd dyscyplinarny orzeka na podstawie wniosku i dowodów załączonych przez wnioskodawcę, a w szczególnie uzasadnionych przypadkach może przeprowadzić inne dowody.

Zdaniem Sądu Najwyższego zasadnie podniesiono w uzasadnieniu zaskarżonej uchwały, że załączony do wniosku materiał dowodowy nie czyni zadość przywołanym wymaganiom, a przedstawione dowody i okoliczności sprawy nie przemawiają za tym, że prokurator X. Y. mógł naruszyć przepisy prawa, a konkretnie wypełnić znamiona przestępstwa określonego w art. 212 § 1 k.k.

Jak słusznie wskazuje się w orzecznictwie Sądu Najwyższego, które skład orzekający w niniejszej sprawie w pełni podziela, zadaniem sądu dyscyplinarnego jest jedynie weryfikacja przedstawionego przez wnioskodawcę materiału dowodowego i jego ocena - z uwzględnieniem reguł wynikających z art. 7 k.p.k., czy wersja przedstawiona przez oskarżyciela jest dostatecznie uprawdopodobniona (zob. uchwała Sądu Najwyższego z 18 lipca 2016 r., SNO 29/16). Ocena taka nie powinna jednak wykraczać poza granice badania przesłanki faktycznej, albowiem sąd dyscyplinarny nie ma prawa do ustalania winy. Wina może być bowiem ustalona jedynie przez sąd powszechny w postępowaniu karnym, prowadzonym według reguł określonych w Kodeksie postępowania karnego (zob. uchwały Sądu Najwyższego z: 7 kwietnia 2012 r., SNO 3/12; 18 lipca 2016 r., SNO 29/16).

Sąd Najwyższy wskazuje, iż Sąd I instancji prawidłowo, zgodnie z zasadą swobodnej oceny dowodów ustalił stan faktyczny i doszedł do przekonania, iż w przedmiotowej sprawie nie został chociażby uprawdopodobniony fakt popełnienia przez prokuratora X. Y. przestępstwa z art. 212 § 1 k.k.

W niniejszej sprawie prokurator X. Y., jako organ procesowy nadzorujący postępowanie w sprawie o sygn. akt [...], dokonał przedstawienia zarzutów, przesłuchania podejrzanej M. B. i wydania postanowienia o powołaniu biegłych psychiatrów - w ramach obowiązków służbowych - opierając się na materiale dowodowym zgromadzonym w prowadzonym postępowaniu przygotowawczym. Sąd Najwyższy zauważył, że działanie prokuratora X. Y. stanowiło jedynie wykonywanie przysługujących mu uprawnień związanych z prowadzeniem postępowania przygotowawczego, stosownie do przepisów ustawy Kodeksu postępowania karnego. Zachowanie prokuratora X. Y. nie miało na celu poniżenia w opinii publicznej podejrzanej M. B. Co znamienne, akta ww. sprawy wpłynęły do Prokuratury Rejonowej w K. z wnioskiem o poddanie podejrzanej M. B. badaniom sądowo-psychiatrycznym, a zatem wbrew stanowisku zawartemu we wniosku pełnomocnika oskarżycielki prywatnej – adw. Ł. W. W ocenie prokuratora X. Y., zebrany ww. sprawie materiał dowodowy jednoznacznie wskazywał na popełnienie przez podejrzaną M. B. zarzucanego jej czynu, zaś wydane przez niego postanowienie z dnia 31 sierpnia 2023 r. o zasięgnięciu opinii biegłych psychiatrów było zgodne z treścią art. 202 k.p.k. (oświadczenie prokuratora X. Y. - k. 74-74v). Ponadto, z wydanej w sprawie opinii sądowo-psychiatryczno-psychologicznej wynika, że podejrzana M. B., w chwili popełnienia zarzucanego jej czynu, miała ograniczoną w stopniu znacznym zdolność do rozpoznania jego znaczenia i do pokierowania swoim postępowaniem, w rozumieniu art. 31 § 2 k.k. (opinia - k. 86-90).

Podnoszony przez skarżącego zarzut dowolnej oceny materiału dowodowego nie został w realiach materiału dowodowego sprawy choćby uprawdopodobniony. Nie można twierdzić, że ocena dokonana została w sposób dowolny, zastępując uzasadnienie tego twierdzenia wywodami na temat własnej wizji przebiegu inkryminowanego zdarzenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 4 stycznia 2007 r., V KK 262/06). Ponadto, Sąd Dyscyplinarny w postępowaniu o wyrażenie zgody na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej ma obowiązek oceny dowodów na zasadach określonych w przepisach k.p.k., a więc przede wszystkim zgodnie z zasadą swobodnej oceny dowodów, o której mowa w art. 7 k.p.k., czyli z uwzględnieniem zasad prawidłowego rozumowania oraz

wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego. Podane w tym przepisie kryteria (logika, wiedza i doświadczenie), pozwalają również na dokonanie kontroli przestrzegania przez sąd zasady swobodnej oceny dowodów w konkretnej sprawie. Podkreśla się w orzecznictwie, że uzasadnienie rozstrzygnięcia powinno zawierać wskazanie, jakie fakty sąd uznał za udowodnione lub nieudowodnione, na jakich w tej mierze oparł się dowodach i dlaczego nie uznał dowodów przeciwnych. Sąd dyscyplinarny powinien w pierwszym rzędzie ocenić dowody, a dopiero następnie dokonać analizy prawnej, czy spełniona jest przesłanka uchylenia immunitetu, czyli czy zachodzi dostatecznie uzasadnione podejrzenie popełnienia przestępstwa (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 11 października 2005 r., SNO 43/05 oraz uchwałę Sądu Najwyższego z 23 lutego 2006 r., SNO 3/06).

Mając zatem na uwadze, iż Sąd I instancji rozważył wszystkie dowody ujawnione w niniejszym postępowaniu, dokonał ich trafnej oceny i poczynił w oparciu o powyższe właściwe ustalenia faktyczne, jak również przyjął ich prawidłową wykładnię, z omówionych uprzednio względów, zażalenie jako niezwinające jakichkolwiek skutecznych argumentów, nie mogło doprowadzić do wzruszenia zaskarżonej uchwały.

Wobec natomiast zasadnego przyjęcia, iż zachowanie prokuratora X. Y. nie wypełnia znamion zniesławienia, odmowę udzielenia zgody na pociągnięcie prokuratora do odpowiedzialności karnej uznać należy za w pełni uzasadnioną.

Z przedstawionych powodów Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji uchwały, kosztami postępowania odwoławczego obciążając Skarb Państwa w myśl art. 166 ustawy Prawo o prokuraturze.

[M. T.]

[r.g.]

Marek Siwek      Paweł Wojciechowski      Maria Szczepaniec

